

МОЛИТВА ЗА ГЕРОІВ УКРАЇНИ В ХРАМІ СЯГО ПАНТЕЛЕЙМОНА НА ГАЛАГАНАХ

Дудка П.Ф., Тарченко І.П., Бодарецька О.І., Добрянський Д.В.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Галагани – це хутір, заснований в 1836 році в передмісті Києва. Існує думка, що назва поселення виникла від прізвища його власників, поміщиків Галаганів. 1884 року на цій місцевості розташували так звану Рубежівську колонію для неповнолітніх злочинців, яка знаходилася в с. Михайлівка-Рубежівка. 1891 року було закладено церкву на честь Святого князя Олександра Невського. Будівництво завершено в 1893 р. Події 1917 року і подальших років стали сумним завершенням історії храму. У 1934 році храм закрили, знищили цвинтар, де було понад 500 поховань із числа священників та померлих дітей виправної колонії. В церкві облаштували будинок культури. На початку 1936 року храм було остаточно зруйновано. Наступна сторінка історії храму на Галаганах відкрилася в 2001 році, коли знову зареєстрували Свято-Олександр-Невську парафію. Протягом 2003-2006 років споруджено невеличкий храм Святого Пантелеймона. 6 грудня 2005р. освячене місце, закладено камінь під будівництво Свято-Олександр-Невського храму, який повинен відновитися на своєму споконвічному місці. В храмі Св. Пантелеймона постійно йде молебень за упокій героїв Небесної сотні. Моляться за воїнів АТО. Тут будуть молитися і за нашого героя – студента Національного медичного університету імені О.О. Богомольця Володимира Юричко, який загинув від кулі снайпера, біля містечка Щастя на Сході України.

Ключові слова: Галагани, храм Святого Пантелеймона, Юричко.

Вступ. Галагани – це історична місцевість в Києві, що розташований між Проспектом Перемоги, вулицями Дружківська і Експлуаторна. Колись це було передмістя Києва, хутір, заснований ще при Миколі Першому в 1836 році.

Згідно поширеній думці, назва поселення виникла від прізвища його власників, поміщиків Галаганів. Один з них, відомий громадський діяч Григорій Павлович Галаган в 1871 році заснував власним коштом навчальний заклад – Колегію Павла Галагана. Вона розміщувалася в приміщенні нинішнього Музею літератури України по вул. Б. Хмельницького, 11.

Існує й інша версія. Хутір Галагани виник в 1836 році і заснований вихідцями з села Біличі братами з прізвищем – Галагани. Вони були солдатами лісової охорони Київського лісництва. Лісова охорона існувала до 1871 року, в подальшому на цій місцевості розташували так звану Рубежівську колонію для неповнолітніх злочинців, яка знаходилася в с. Михайлівка-Рубежівка (за Ворзелем). Вона була відкрита в 1876р. завдяки коштам братів Терещенко.

Рис 1. Храм на честь Олександра Невського. 1893 р.

На Галагани її перевели в 1884 році. Назва за колонією збереглася колишньою – Рубежівська. Для впливу на незміцнілі, але неабияк зіпсовані душі, та й для мешканців місцевості, вирішили звести храм. Допоміг його побудувати знову ж таки М. Терещенко. Для колонії виділили ділянку землі ліворуч від Брест-Литовського шосе (сучасний про-

спект Перемоги), неподалік хутора Галагани. Тут були споруджені майстерні та виправні споруди закладу. Колонія «Перебувала під Найвищою Його імператорської Величності опікою» [1, 2, 3, 4].

Сумна історія храму на честь Святого князя Олександра Невського на Галаганах.

Отже, 6 грудня 1891 року було закладено церкву на честь Святого князя Олександра Невського. Спроекував її знаменитий київський архітектор Володимир Николаєв.

Рис 2. Будинок культури на місці зруйнованого храму св. Олександра Невського. 1938 р.

Будівництво завершено в 1893 р. Храм був квадратним, завершувався невеликою дзвіницею, увінчаною куполом. Центральний купол був рельєфним, по кутах будівлі красувалися декоративні різнокольорові рельєфні куполи. По обидва боки до дзвіниці притулялися невеличкі маківки. По периметру церкви, над карнизом, розміщувалися декоративні кокошники. Убрання храму було надзвичайно художнім завдяки розписам його стін неперевершеними майстрами В. Васнецовим, П. Сведомським і В. Котарбинським, які свого часу брали участь у розписах Володимирського собору. Церква, окрім унікального розпису, мала ще й чудовий іконостас.

З 1910 року тут виникають промислові підприємства, одне з яких в майбутньому стане заводом «Червоний екскаватор». Наступні події 1917 року і

подальших років стали сумним завершенням історії храму.

У 1921 році Галагани увійшли до межі міста Києва.

У 1930 році тут був побудований верстатобудівний завод, з'явилося робітниче містечко «Верстат». У 1934 році храм закрили, знищили цвинтар, де було понад 500 поховань із числа священників та померлих дітей виправної колонії.

В церкві, за наказом тодішнього директора заводу облаштували будинок культури. На початку 1936 року храм було остаточно зруйновано. Про нього тривалі десятиліття нагадували лише вулиці Олександрівська та Невська в районі Нивок. Останній настоятель храму – отець Іоанн був у 1934 році заарештований та розстріляний. На місці храму побудували будинок культури, який носив ім'я М. Горького.

Рис. 3. Будинок парафії церкви св. Олександра Невського, що зберігся по пр. Перемоги 73-а.

В 1941 році знову зареєстрували парафію на честь Святого Олександра Невського. В будинку культури на другому поверсі впродовж двох років проходили церковні служби, але в кінці 1943 року їх знову заборонили, а парафію ліквідували [5].

Храм Св. Пантелеймона на Галаганах – надія на спасіння.

Наступна сторінка історії храму на Галаганах відкрилася в 2001 році, коли знову зареєстрували Свято-Олександро-Невську парафію. Протягом 2003-2006 років між двома житловими будинками споруджено невеличкий храм Св. Пантелеймона. 18 березня 2006, Святійший Патріарх Філарет освятив побудований невеликий храм на честь Святого великомученика Пантелеймона. Храм відбудований стараннями настоятеля священника Миколая Йосифчука, депутата Київради Семена Борисенка та інших спонсорів та благодійників, які були відзначені Патріархом орденами і медалями.

Після освячення храму Святійший Патріарх Філарет відправив першу божественну літургію на новоосвяченому престолі і прочитав проповідь про значення храму для духовного відродження людини і суспільства. Освячення нового храму викликало велику радість мешканців Святошинського району Києва.

Він стоїть неподалік від місця, де колись був Свято-Олександро-Невський храм. Мешканці району згадують, коли на місці Свято-Олександро-Невського храму з'явився будинок на ділянці проїжджої частини Брест – Литовського шосе, що було поруч, почалися дорожньо-транспортні та інші неприємні пригоди. З моменту зведення храму Св. Пантелеймона трагедій стало значно менше.

Рис. 4. Церква св. Пантелеймона. 2015 р.

Прикро, що і досі триває війна між общиною і верстатобудівним заводом за землю. У 2005 році зруйнували будинок священника. До недавнього часу адміністрація заводу активно заважає зведенню храму. Зараз на місці майбутньої церкви Олександра Невського є хрест. 6 грудня 2005 р. тут було освячене місце, закладено камінь під будівництво Свято-Олександро-Невського храму, який повинен відновитися на своєму споконвічному місці [7, 8].

Молитва за наших героїв.

Рис. 5. Володимир Юричко під час акції профспілки НАН 16 січня 2014 року на Європейській площі у Києві [6]

Сьогодні з боку проспекту Перемоги сяє своїми фарбами маленький Св. Пантелеймонівський храм. До нього, наче магнітом, притягнуло нас в один із

перших весняних днів. Це був початок поминальної неділі. В маленькому приміщенні церкви вкриті чорними хустками ікони, квіти. Люди приносять поминальний скарб. Запалені свічки. Їх багато. Тут постійно йде молебень за упокій Небесної сотні. Є списки героїв, які загинули на Майдані у лютому 2014. Моляться за воїнів АТО. На столі в куточку багато записочок з іменами близьких, які віддали своє життя за територіальну цілісність нашої держави. Їх приносять прихожани храму. Вони також благають молитися за наших батьків, синів і дочок, що сьогодні ризикують своїм життям в пеклі Донбасу. Сподіваються на допомогу, зцілення, адже храм носить ім'я Св. Пантелеймона-цілителя. Ми також поставили свічку за нашого героя – студента університету Володимира Юричко який навчався на 3 курсі медичного факультету № 3 (див. рис. 5).

Він загинув від кулі снайпера, біля містечка Щастя, у ніч з 13 на 14 серпня 2014 року. Батькам сказав, що служить санітаром, а насправді – був помічником кулеметника. В одному з боїв, після втрати

бойового побратима, сам став кулеметником, причому, як говорять командири – дуже влучним. Після звільнення українськими військами одного з міст Луганщини, особисто вивісив у ньому на адміністративній будівлі синьо-жовтий прапор перемоги. Юнак за свою мрію про вільну країну, за любов до Батьківщини заплатив найдорожчою ціною – життям [6]. На грудневого (2014 р.) спільному засіданні Конференції трудового колективу та Вченої ради університету було ухвалено рішення про встановлення меморіальної дошки на адміністративному корпусі університету (бульвар Шевченка, 13), присвоєння імені загиблого героя аудиторії № 4 морфологічного корпусу з облаштуванням меморіальної експозиції та затвердження іменної стипендії імені Володимира Юричка. Сьогодні цю стипендію вже отримали кращі студенти університету, які засвідчили своєю активною діяльністю високу національну свідомість та прагнення до розбудови справедливої держави.

Отже, помолимося за наших героїв, за краще майбутнє нашої держави.

Список літератури:

1. Київ: Енциклопедичний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. – 2-е вид. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1985. – 759 с.
2. Вулиці Києва: довідник / За ред. А. В. Кудрицького. – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1995. – 352 с.
3. Ел. ресурс. [https://ru.wikipedia.org/wiki/Галаганы_\(местность\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Галаганы_(местность))
4. Ел. ресурс. http://sezamka.kiev.ua/p-75-hram_svyatogo_pnteleymona_upts_mp_kiev_kultovie_sooruzheniya_dostoprimechatelnosti_kieva.htm
5. Ел. ресурс. Алексей Краевский. Храм Святого князя Александра Невского в Галаганах – www.oldkyiv.org.ua/data/ol_nevsky_gala.php?lang=ru6
6. Ел. ресурс. uk.wikipedia.org/wiki/Юричко_Володимир.
7. Ел. ресурс. В столиці відбудують храм благовірного князя Олександра Невського. www.cerkva.info/news/patriarkh/4212.html
8. Ел. ресурс. У столиці відбудують храм благовірного князя Олександра Невського. www.hram.kiev.ua/?p=2160

Дудка П.Ф., Тарченко И.П., Бодарецькая О.И., Добрянский Д.В.

Национальный медицинский университет имени А.А. Богомольца

МОЛИТВА ЗА ГЕРОЕВ УКРАИНЫ В ХРАМЕ СВЯТОГО ПАНТЕЛЕЙМОНА НА ГАЛАГАН

Аннотация

Галаганы – это хутор, основанный в 1836 году в пригороде Киева. Существует мнение, что название поселения произошло от фамилии его владельцев, помещиков Галаганов. В 1884 году на этой территории расположили так называемую Рубежовский колонию для несовершеннолетних преступников, которая находилась в с. Михайловка-Рубежовка. 1891 была заложена церковь в честь Святого князя Александра Невского. Строительство завершено в 1893. События 1917 года и последующих лет стали печальным завершением истории храма. В 1934 году храм закрыли, уничтожили кладбище, где было более 500 захоронений из числа священников и умерших детей исправительной колонии. В церкви обустроили дом культуры. На начале 1936 года храм был окончательно разрушен. Следующая страница истории храма на Галагана открылась в 2001 году, когда снова зарегистрировали Свято-Александр-Невскую приход. В течение 2003-2006 годов построен небольшой храм Святого Пантелеймона. 6 декабря 2005г. освященное место, заложен камень под строительство Свято-Александр-Невского храма, который должен восстановиться на своем исконном месте. В храме Св. Пантелеймона постоянно идет молебен за упокой героев Небесной сотни. Молятся за воинов АТО. Здесь будут молиться и за нашего героя – студента Национального медицинского университета имени А.А. Богомольца Владимира Юричко, который погиб от пули снайпера, у городка Счастье на Востоке Украины.

Ключевые слова: Галаганы, храм Святого Пантелеймона, Юричко.

Dudka P.F., Tarchenko I.P., Bodaretska O.I., Dobrianskyi D.V.
Bogomolets National Medical University

PRAYER FOR THE HEROES OF UKRAINE IN THE CHURCH OF ST. PANTELEIMON IN GALAGANY

Summary

Galagany is a khutir (single-homestead settlement), founded in 1836 in a suburbs of Kyiv. It is believed that the name of the settlement arose from the name of its owners, landlords Galaganovs. In 1884, the area was occupied by so-called Rubezhivska colony for juvenile offenders situated in the village Mykhailivka-Rubezhivka. In 1891, here was founded the church in honor of St. Alexander Nevsky. Construction was completed in 1893. The events of 1917 and subsequent years were the sad end of church's history. In 1934, the church was closed; the cemetery with graves of more than 500 priests and children of the penitentiary colony was destroyed. The church was rearranged into a culture centre. In early 1936, the church was completely destroyed. The next chapter in the history of the temple in Galagany began in 2001, when the newly St. Alexander Nevsky Parish was registered. During 2003-2006, a small church of St. Panteleimon was built. December 6, 2005, the place was hallowed with the laying of a stone for the construction of St. Alexander Nevsky church, which is to be restored at its original location. In the church of St. Panteleimon constantly take place prayers for the heroes of «Heavenly Hundred» and for soldiers of anti-terrorist operation. Here we pray for our hero – student of Bogomolets National Medical University Volodymyr Yurychko, who died from a sniper's bullet near the town of Shchastia in Eastern Ukraine.

Keywords: Galagany, Church of St. Panteleimon, Yurychko.

УДК 078(477.43)(092)

ПОСТАТЬ ЗДЕНЕКА КОМІНЕКА В ІСТОРІЇ НАРОДНОЇ КОНСЕРВАТОРІЇ У КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ

Кузів М.В.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

У статті на основі архівних, документальних та історичних матеріалів висвітлено процес становлення Народної консерваторії у Кам'янці-Подільському у 20-х роках ХХ ст. Вперше аналізується статут Народної консерваторії. Розглядається діяльність видатного подільського музиканта Зденека Комінека, розкриваються маловідомі факти його біографії та роль митця у відкритті Народної консерваторії. Автор робить акцент на регіональній специфіці цієї яскравої сторінки в історії подільської культури.

Ключові слова: музика, музична освіта, Народна консерваторія, культурно-освітній заклад.

Постановка проблеми. Необхідним аспектом Пекзистенції й розвитку української музичної культури є розвідки в галузі історії та шляхів збереження культурно-мистецького надбання. Різноманітні умови виникнення та існування аналогічних явищ на землях України, специфічні історико-національні процеси зумовлюють особливе ставлення до охорони й використання вітчизняного культурного доробку на належному цивілізованому рівні.

Аналіз джерел мистецького, культурологічного і педагогічного спрямування вказує на те, що подільськими науковцями М.А. Печенюк, В.Ф. Івановим, Р.С. Римар розкриваються маловідомі сторінки розвитку культури подільського регіону, функціонування певних фондів і навчальних закладів. В їх працях дотично висвітлюється і діяльність З.Р. Комінека. Проте, жоден з названих авторів не висвітлив ролі подільського музиканта З. Комінека у відкритті Народної консерваторії в регіоні.

Мета даної статті – дослідити процес становлення Народної консерваторії у Кам'янці-Подільському та окреслити найбільш вагомими сторонами творчої діяльності представника чеської скрипкової школи З. Комінека, зацентрувавши увагу на періоді 20-х років минулого сторіччя.

Виклад основного матеріалу. На початку ХХ ст. в Україні відбуваються помітні зрушення в галузі музичної освіти, які були зумовлені загальною

демократизацією мистецтва, боротьбою прогресивно налаштованих діячів культури за розкрячення творчих сил народу та зростаючою потребою у кваліфікованих музичних кадрах. Починають з'являтися і розвиватися різні форми позашкільної освіти: народні університети (до яких як музична секція входила і народна консерваторія), народні бібліотеки, комітети і товариства писемності, створюються благодійні установи та недільні школи. Яскравим взірцем навчального закладу нового типу, покликаною нести музичні знання широким масам людей, була народна консерваторія.

Народні консерваторії – це культурно-освітні організації, які мали характер загальнодоступних музичних учбових закладів. Вони ставили своєю метою поширення музичних знань серед широких верств шляхом систематичного навчання музиці, а також влаштування концертів і лекцій. Організаторами першої такої консерваторії в Москві у 1906 році були російський композитор і педагог Сергій Іванович Танєєв (1856-1915) та його учень, український музикознавець Болеслав Леопольдович Яворський (1887-1942) [12, с. 906]. В перші роки радянської влади в Україні народні консерваторії були відкриті в багатьох містах (Києві, Харкові, Ізюмі та ін.).

Значна роль у справі розбудови української національної культури 10-20-х років ХХ століття на-